

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ)»
другого рівня вищої освіти

за спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
галузі знань А1 Освіта
кваліфікація: магістр середньої освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою БДПУ
від «26» червня 2025 р.
протокол №13/3.2

Освітня програма вводиться в дію з
01.09.2025 р.
ректор Ігор БОГДАНОВ
(наказ №26 від «11» липня 2025 р.)

Запоріжжя, 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

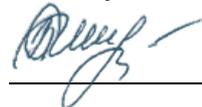
СХВАЛЕНО

Методичною радою БДПУ
від «24» червня 2025 р.
(протокол №6)
Голова

 Ольга ГУРЕНКО

ПОГОДЖЕНО

начальник навчального
відділу БДПУ

 Ольга ШУБИНА

Рекомендовано

Вченою радою соціально-гуманітарного факультету
від «26» квітня 2025 р.
(протокол №9)
декан соціально-гуманітарного факультету

 Марина БОГДАНОВА

Ініційовано

Кафедрою історії та філософії
«21» березня 2025 р.
протокол №7
завідувач кафедру

 Ігор ЛИМАН

Гарант: Юрій ФЕДОРИК

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. ФЕДОРИК Юрій – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та філософії Бердянського державного педагогічного університету – гарант освітньої програми
2. АНТОЩАК Марина – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та філософії Бердянського державного педагогічного університету
3. ЗОЛОТАР Людмила – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії та філософії Бердянського державного педагогічного університету
4. НЕСТОР Ольга, здобувач освіти першого року навчання ОПП «Середня освіта (історія)», вчитель Опорного ліцею №1 ім. М.М. Коцюбинського, Васильківської селищної ради, Синельниківського району, Дніпропетровська область, учитель історії та правознавства
5. БЛАЙ Юрій – кандидат історичних наук, директор Бердянської загальноосвітньої школи I-III ступеня № 7, учитель історії
6. НІКІФОРОВА Тетяна – в.о. директора Комунальної установи «Центр професійного розвитку «Освітня траєкторія» Дніпровської міської ради
7. СОРОКОТЯГ Вікторія – випускниця ОПП, вчителька історії Комунального закладу освіти «Навчально-виховний комплекс № 139 «загальноосвітній навчальний заклад – центр творчості «Дума» Дніпровської міської ради

Рецензент:

1. СКАКАЛЬСЬКА Ірина – доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри суспільних дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Т. Шевченка
2. ФУРМАНОВА Тетяна – начальник відділу освіти виконавчого комітету Бердянської міської ради
3. ВОЙНІКОВА Ольга – магістр управління, заступник директора дистанційної школи «Нова генерація» при Університеті Грінченка, учитель історії

Із змінами, затвердженими Вченою радою БДПУ:

- від 26.03.2018 р., протокол №9;
- від 24.04.2019 р., протокол №9;
- від 25.06.2020 р., протокол №9;
- від 29.04.2021 р., протокол №9/3.

**1. Профіль освітньої програми
зі спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська
освіта)**

**Profile of the Educational Program in Specialty
A4.03 Secondary Education (History and Civic Education)**

1. Загальна інформація/ General Information	
<i>Назва освітньої програми/</i>	Середня освіта (історія) /
<i>Name of the Educational Program</i>	Secondary Education (History)
<i>Рівень вищої освіти/</i>	Другий/ Second
<i>Level of Higher Education</i>	
<i>Галузь знань/</i>	А Освіта / Education
<i>Field of Knowledge</i>	
<i>Спеціальність/</i>	А1 Освітні науки / Educational sciences
<i>Specialty</i>	
<i>Предметна спеціальність/ спеціалізація/</i>	А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) /
<i>Subject Specialty/ Specialization</i>	A4.03 Secondary Education (History and Civic Education)
<i>Опис предметної області/ Description of the Subject Area</i>	
<i>Інформація про об'єкти вивчення та/або діяльності/</i>	Об'єктами вивчення та діяльності освітньо-професійної програми «Середня освіта (історія)» другого рівня вищої освіти є історичні та громадянсько-педагогічні дисципліни, педагогіка, методика викладання історії та громадянської освіти, а також освітньо-педагогічна діяльність у закладах середньої освіти. Програма охоплює підготовку фахівців, здатних реалізувати державний стандарт середньої освіти в галузі громадянської та історичної освіти, сприяти розвитку критичного мислення учнів, формувати їхні інтелектуальні, творчі та соціальні компетентності. Основна увага приділяється інтеграції знань з історії України, всесвітньої та регіональної історії з громадянською освітою, а також розвитку навичок аналітичної, науково-методичної та педагогічної діяльності для впровадження реформи «Нова українська школа»/
<i>Information on Objects of Study and/or Activity</i>	The objects of study and activity of the Educational-Professional Program "Secondary Education (History)" under the second level of high education include historical and civic education disciplines, pedagogy, teaching methodology for history and civic education, and educational-pedagogical activities in secondary education institutions. The program focuses on training specialists capable of implementing

	<p>the state standard of secondary education in the field of civic and historical education, fostering students' critical thinking, and developing their intellectual, creative, and social competencies. Emphasis is placed on integrating knowledge of Ukrainian, world, and regional history with civic education, as well as developing skills for analytical, scientific-methodological, and pedagogical activities to support the "New Ukrainian School" reform.</p>
<p><i>Теоретичний зміст/</i> <i>Theoretical Content</i></p>	<p>Теоретичний зміст програми включає поглиблене вивчення історичних дисциплін з акцентом на регіональну історію Півдня України, громадянської освіти, педагогіки та методики викладання історії. Програма охоплює сучасні теоретичні та методологічні основи історичної науки, аналіз взаємозв'язків між історичними подіями, явищами та процесами, а також критичне осмислення історіографічних підходів різних періодів і контекстів. Особлива увага приділяється людинознавчому підходу до вивчення історії через сюжетні лінії: людина і суспільство, людина і влада, людина і світ ідей. Теоретична підготовка також включає ознайомлення з державними стандартами освіти, основами історичної дидактики та теорії навчання громадянства/</p> <p>The theoretical content of the program includes an in-depth study of historical disciplines with accent to regional history of Southern Ukraine, civic education, pedagogy, and teaching methodology for history. The program covers modern theoretical and methodological foundations of historical science, analysis of the interconnections between historical events, phenomena, and processes, and critical reflection on historiographical approaches from different periods and contexts. Special attention is given to an anthropological approach to studying history through narrative lines: human and society, human and power, human and the world of ideas. Theoretical training also includes familiarization with state educational standards, the foundations of historical didactics, and the theory of teaching civic education.</p>
<p><i>Методи, методики та технології, необхідні для практичного використання/</i> <i>Methods, Methodologies, and Technologies Required for Practical Application</i></p>	<p>Методи включають інтерактивні (дискусії, кейс-методи, проблемне навчання), проєктно-орієнтовані та дослідницькі підходи до викладання історії та громадянської освіти. Методики охоплюють технології компетентнісного навчання, інтеграцію принципів Нової української школи, розвиток критичного мислення та громадянської свідомості. Використовуються цифрові технології (платформи Moodle, Zoom, Microsoft Teams), мультимедійні засоби, інтерактивні дошки та онлайн-ресурси для створення інклюзивного освітнього середовища в умовах тимчасової окупації /</p> <p>Methods include interactive (discussions, case studies, problem-based learning), project-oriented, and research-based approaches to teaching history and civic education. Methodologies cover competency-based learning technologies, integration of New Ukrainian School principles, and fostering critical thinking and civic consciousness. Digital technologies (Moodle, Zoom, Microsoft Teams platforms), multimedia tools, interactive whiteboards, and online resources are used to create an inclusive educational environment in the context of temporary occupation</p>

<p><i>Інструменти та обладнання, які випускник повинен вміти використовувати у своїй професійній діяльності/</i></p> <p><i>Tools and Equipment That Graduates Must Be Able to Use in Their Professional Activities</i></p>	<p>Випускник повинен вміти використовувати інтерактивні дошки, мультимедійні проєктори, комп'ютерну техніку та програмне забезпечення (Moodle, Zoom, Microsoft Teams) для організації навчального процесу. До інструментів належать цифрові освітні платформи, онлайн-ресурси бібліотеки БДПУ, бази даних (Scopus, WoS), а також спеціалізоване обладнання кабінетів освітніх технологій в історії, археології та краєзнавства. Випускник володіє навичками роботи з методичними матеріалами, медіацентром та інклюзивними засобами для забезпечення якісного викладання історії та громадянської освіти /</p> <p>Graduates must be proficient in using interactive whiteboards, multimedia projectors, computer equipment, and software (Moodle, Zoom, Microsoft Teams) to organize the learning process. Tools include digital educational platforms, online resources of the BSPU library, databases (Scopus, WoS), and specialized equipment in the cabinets of educational technologies in history, archaeology, and local studies. Graduates are skilled in working with methodological materials, media centers, and inclusive tools to ensure high-quality teaching of history and civic education</p>
<p><i>Цілі освітньої програми/</i></p> <p><i>Objectives of the Educational Program</i></p>	<p>Метою освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)» є підготовка кваліфікованих, конкурентоспроможних учителів та викладачів історії й громадянства, які володіють глибокими теоретичними знаннями та практичними навичками в історичних дисциплінах, педагогіці та методиці їх викладання. Програма спрямована на формування професійних компетентностей для реалізації реформи «Нова українська школа», впровадження інноваційних технологій навчання, розвитку критичного мислення учнів та сприяння їхній самореалізації. Вона також передбачає підготовку фахівців, здатних до аналітичної, науково-методичної та педагогічної діяльності, а також до постійного самовдосконалення/</p> <p>The objective of the Educational-Professional Program "Secondary Education (History)" is to train qualified and competitive history and civic education teachers with in-depth theoretical knowledge and practical skills in historical disciplines, pedagogy, and teaching methodologies. The program aims to develop professional competencies to implement the "New Ukrainian School" reform, introduce innovative teaching technologies, foster students' critical thinking, and support their self-realization. It also prepares specialists capable of analytical, scientific-methodological, and pedagogical activities, as well as continuous self-improvement.</p>
<p><i>Тип освітньої програми/</i></p> <p><i>Type of Educational Program</i></p>	<p>Освітньо-професійна/</p> <p>Educational-Professional</p>
<p><i>Тип диплому/</i></p> <p><i>Type of Diploma</i></p>	<p>Одиничний/</p> <p>Unitary</p>
<p><i>Найменування партнера за узгодженою спільною освітньою програмою/</i></p>	<p>Спільна освітня програма відсутня/</p> <p>No joint educational program exists</p>

<i>Name of the Partner for the Agreed Joint Educational Program</i>	
<i>Мови викладання/</i> <i>Languages of Teaching</i>	Українська/ Ukrainian
<i>Обсяг освітньої програми/</i> <i>Volume of the Educational Program</i>	90 кредитів ЄКТС/ 90 ECTS credits
<i>Форми здобуття освіти, розрахункові строки виконання ОП/</i> <i>Forms of Education, Estimated Duration of the Educational Program</i>	Денна, заочна 1 рік 4 місяці/ Full-time, part-time 1 year 4 months
<i>Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою/</i> <i>Requirements for the Education of Persons Eligible to Start the Program</i>	Наявність ступеня бакалавра (ОКР спеціаліста) Наявність ступеня магістра іншої спеціальності (ОКР спеціаліста)/ Availability of a Bachelor's degree (Specialist Qualification Level) Availability of a Master's degree in another specialty (Specialist Qualification Level)
<i>Додаткові вимоги та обмеження для міждисциплінарних освітніх програм/</i> <i>Additional Requirements and Restrictions for Interdisciplinary Educational Programs</i>	Додаткові вимоги та обмеження непередбачені/ No additional requirements or restrictions are envisaged
<i>Наявність акредитації/</i> <i>Availability of Accreditation</i>	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти/ Акредитаційна комісія України Сертифікат про акредитацію УД № 08006802 від 08.01.2019 Діє до «01» липня 2024 року National Agency for Higher Education Quality Assurance / Accreditation Commission of Ukraine Certificate of Accreditation УД № 08006802 from 08/01/19 Applies to 01/07/24/
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми /</i> <i>Internet address of the permanent description of the educational program</i>	http://bdpu.org.ua/opp/
2. Програмні компетентності /	

Program Competencies	
<p><i>Інтегральна компетентність (ІК) /</i></p> <p><i>Integral competence (IC)</i></p>	<p>Здатність здійснювати освітню діяльність у закладі середньої та загальної вищої освіти (реалізувати державну освітню політику), окреслену Державним стандартом та навчальними програмами, а також сприяти розвитку інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей учнів, необхідних для успішної самореалізації та продовження навчання /</p> <p>The ability to carry out educational activities in secondary and general higher education institutions (implement state educational policy), outlined by the State Standard and Curricula, as well as to promote the development of intellectual, creative and physical abilities of students necessary for successful self-realization and continuing education.</p>
<p><i>Загальні компетентності (ЗК) /</i></p> <p><i>General competence (GC)</i></p>	<p>ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).</p> <p>ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).</p> <p>ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і багатокультурність в суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).</p> <p>ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).</p> <p>ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності</p> <p>ЗК 7. Здатність дотримуватися етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності</p> <p>ЗК 8. Здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища /</p> <p>GC 1. The ability to act responsibly and consciously on the basis of respect for human and civil rights and freedoms; exercise ones' rights and responsibilities; be aware of the values of civil society and the need for its sustainable development (civic competence).</p> <p>GC 2. The ability for interpersonal interaction, teamwork, communication of other professional groups of different levels (social competence)</p> <p>GC 3. The ability to show respect and appreciate the Ukrainian national culture, diversity and multiculturalism in society; the ability to express national cultural identity, creative self-expression (cultural competence).</p> <p>GC 4. The ability to make effective decisions in professional activity</p>

	<p>and a responsible attitude to duties, motivating people to achieve a common goal (leadership competence)</p> <p>GC 5. The ability to generate new ideas, identify and solve problems, initiative and entrepreneurship (entrepreneurial competence).</p> <p>GC 6. Ability to apply elements of theoretical and experimental research in professional activities.</p> <p>GC 7. Ability to comply with ethical norms, take into account copyright and academic integrity standards.</p> <p>GC 8. Ability to create conditions that ensure the functioning of an inclusive educational environment</p>
<p><i>Фахові компетентності спеціальності (ФК)/</i></p> <p><i>Professional Competences (PC)</i></p>	<p><i>Мовно-комунікативна компетентність</i></p> <p>ФК 1. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички здобувачів.</p> <p>Linguistic and communicative competence</p> <p>PC 1. The ability to provide students with education in the state language and to develop students' communication skills and abilities.</p> <p><i>Предметна (історична) компетентність</i></p> <p>ФК 2. Знання сучасних теоретичних та методологічних основ історії та методики навчання історії, Державних стандартів освіти.</p> <p>ФК 3. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.</p> <p>ФК 4. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах.</p> <p>ФК 5. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією.</p> <p>ФК 6. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, пугівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси</p> <p>Subject (historical) competence</p> <p>PC 2. The knowledge of modern theoretical and methodological foundations of history and history teaching, as well as knowledge of state educational standards</p> <p>PC 3. Critical awareness of the relationship between facts, events, phenomena and processes in the past and present.</p> <p>PC 4. Critical awareness of differences in historiographical views of different periods and in different contexts.</p> <p>PC 5. Understanding the social functions of a historian, the possibilities of using history and the abuse of history.</p> <p>PC 6. Knowledge, skills and abilities to process scientific and information sources and use information retrieval tools, such as: bibliographic reference books, guides to archival funds, archival descriptions and links to electronic resources</p> <p><i>Предметно-методична компетентність</i></p> <p>ФК 7. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.</p> <p>ФК 8. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності.</p> <p>ФК 9. Здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти</p> <p>ФК 10. Здатність добирати і використовувати сучасні й</p>

ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти

ФК 11. Здатність розвивати в учнів критичне мислення.

ФК 12. Здатність формувати ціннісне ставлення в учнів.

Subject-methodical competence

PC 7. The ability to model the content of education in accordance with the mandatory learning outcomes of students.

PC 8. The ability to form and develop students' key and subject competencies.

PC 9. Ability to implement integrated learning for students.

PC 10. Ability to select and use modern and effective teaching, upbringing, and development methods and technologies for students

PC 11. The ability to develop students' critical thinking.

PC 12. The ability to form values in students.

Інформаційно-цифрова компетентність

ФК 13. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності

ФК 14. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси

Information and digital competence

PC 13. The ability to navigate in the information space, search and critically evaluate information, operate it in professional activities

PC 14. Ability to effectively use existing and create (when necessary) new electronic (digital) resources.

Компетентність педагогічного партнерства

ФК 15. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі.

Competence of pedagogical partnership

PC 15. The ability to subject-subject (equal and personality-oriented) interaction with students in the educational process

Здоров'язбережувальна та інклюзивна компетентність

ФК 16. Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'я збережувальні та інклюзивні технології під час освітнього процесу.

Health and inclusive competence

PC 16. The ability to organize a safe educational environment, use health and inclusive technologies during the educational process.

Прогностична компетентність

ФК 17. Здатність прогнозувати результати та планувати освітній процес.

Prognostic competence

PC 17. The ability to predict results and plan the educational process.

Організаційна компетентність

ФК 18. Здатність організувати процес навчання, виховання й розвитку учнів з використанням різних видів і форм їх навчально-пізнавальної діяльності

ФК 19. Володіння навичками фахового спілкування (участь у дискусіях, семінарах, презентаціях, конференціях).

Organizational competence.

PC 18. The ability to organize the process of learning, education and development of students using different types and forms of their educational and cognitive activities.

	<p>PC 19. Mastery of professional communication skills (participation in discussions, seminars, presentations, conferences).</p> <p>Оцінювально-аналітична компетентність</p> <p>ФК 20. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти</p> <p>Assessment and analytical competence</p> <p>PC 20. Ability to assess the learning outcomes of students</p> <p>Інноваційна компетентність</p> <p>ФК 21. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі.</p> <p>ФК 22. Здатність використовувати інновації в професійній діяльності.</p> <p>ФК 23. Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем</p> <p>Innovative competence</p> <p>PC 21. The ability to apply scientific methods of cognition in the educational process</p> <p>PC 22. The ability to use innovations in professional activities</p> <p>PC 23. The ability to apply a variety of approaches to problem solving</p> <p>Здатність до навчання впродовж життя</p> <p>ФК 24. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя</p> <p>Ability to learn throughout life</p> <p>PC 24. The ability to determine the conditions and resources of professional development throughout life.</p> <p>Рефлексивна компетентність</p> <p>ФК 25. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.</p> <p>Reflexive competence</p> <p>PC 25. The ability to monitor ones' own teaching activities and identify individual professional needs.</p>
--	---

3. Програмні результати навчання (ПР) /

Program Learning Outcomes (PLO)

- ПРН 1. Оцінювати історичні явища та події з позицій прав і свобод людини
- ПРН 2. Знаходити найменш конфліктний спосіб розв'язання проблеми
- ПРН 3. Виявляти повагу до української культури та національної ідентичності
- ПРН 4. Розуміти роль історичної освіти як складової історичної політики держави і способу долучення до історичної пам'яті
- ПРН 5. Приймати ефективні рішення
- ПРН 6. Розв'язувати проблему
- ПРН 7. Вміти створювати умови для функціонування інклюзивного освітнього середовища під час викладання історії та громадянської освіти
- ПРН 8. Спілкуватися державною мовою
- ПРН 9. Здійснювати структурно-функціональний аналіз навчального матеріалу та визначати очікувані результати навчальної діяльності
- ПРН 10. Добирати зміст навчального матеріалу
- ПРН 11. Володіти прийомами і засобами формування ключових і предметних компетентностей
- ПРН 12. Залучати до навчання історії матеріал інших предметів
- ПРН 13. Добирати доцільні методи і прийоми навчання
- ПРН 14. Створювати ситуацію критичного мислення
- ПРН 15. Уміти спонукати учнів до висловлювання ціннісних ставлень

- ПРН 16. Орієнтуватися в інформаційному просторі
- ПРН 17. Вміти ефективно використовувати наявні та створювати нові цифрові ресурси для викладання історії та громадянської освіти
- ПРН 18. Оперувати історичною інформацією в навчальному процесі
- ПРН 19. Організовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію
- ПРН 20. Виявляти індивідуальний підхід до учнів з особливими потребами
- ПРН 21. Планувати освітній процес на рівні курсу, теми та уроку
- ПРН 22. Оптимально структурувати навчальне заняття
- ПРН 23. Оцінювати й аналізувати результати діяльності учнів
- ПРН 24. Використовувати нові методи і прийоми
- ПРН 25. Використовувати останні досягнення історичної науки у навчанні історії /

- PLO 1. To assess historical phenomena and events from the standpoint of human rights and freedoms
- PLO 2. To find the least conflicting way to solve the problem
- PLO 3. To show respect for Ukrainian culture and national identity
- PLO 4. To understand the role of historical education as a component of historical policy of the state and a way of joining historical memory
- PLO 5. To make effective decisions
- PLO 6. To solve the problem
- PLO 7. Ability to create conditions for the functioning of an inclusive educational environment during the teaching of history and civic education.
- PLO 8. To communicate in the state language
- PLO 9. To carry out structural and functional analysis of educational material and determine the expected results of educational activities
- PLO 10. To choose the content of educational material
- PLO 11. To have the techniques and means of forming key and subject competencies
- PLO 12. To involve material of other subjects in teaching history
- PLO 13. To choose appropriate methods and techniques of teaching
- PLO 14. To create a situation of critical thinking
- PLO 15. To be able to encourage students to express values
- PLO 16. To be oriented in the information space
- PLO 17. Ability to effectively use existing and create new digital resources for teaching history and civic education.
- PLO 18. To operate historical information in educational process
- PLO 19. To organize subject-subject interaction
- PLO 20. To show an individual approach to students with special needs
- PLO 21. To plan the educational process at the level of the course, topic and lesson
- PLO 22. To structurize the lesson optimally
- PLO 23. To evaluate and analyze the students' results
- PLO 24. To use of new methods and techniques
- PLO 25. To use the latest achievements of historical science in the teaching of history

4.Форма атестації здобувачів вищої освіти/

Form of Certification for Higher Education Students

Атестація випускників другого рівня вищої освіти ОП «Середня освіта (Історія)» спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи та комплексного кваліфікаційного іспиту та завершується видачою документа встановленого зразка про присудження ступеня магістра, із присвоєнням кваліфікації: магістр середньої освіти.

Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичні проблеми історії, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Кваліфікаційна робота повинна відповідати принципам академічної доброчесності, що регулюється «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у

Бердянському державному педагогічному університеті» (наказ № 2/5.14 від від 24.09.2020 р.).

/

Certification of graduates of the second level of high education, educational program “Secondary Education (History)” in the specialty A4.03 History and Civic Education is conducted in the form of defending a qualification work and a comprehensive qualification exam and culminates in the issuance of a standardized document awarding the master’s degree with the qualification: Master of Secondary Education.

The qualification work must involve solving a complex specialized task or practical problems in history, characterized by complexity and uncertainty of conditions.

The qualification work must adhere to the principles of academic integrity, regulated by the “Regulation on the Detection and Prevention of Academic Plagiarism at Berdyansk State Pedagogical University” (Order No. 2/5.14 dated 24.09.2020).

5. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання /

Employability and Further Education Prospects of Graduates

*Придатність до
працевлаштування /*

Suitability for employment

Магістр зі спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) має право на працевлаштування в різних сферах освіти.

Випускники можуть займати посади (згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010)):

2310.2 Викладач закладу вищої освіти

2320 Вчителі середніх навчальних закладів

2321 Викладач закладу професійної (професійно-технічної) освіти

2322 Викладач закладу фахової передвищої освіти

2351.1 Молодший науковий співробітник (методи навчання)

2351.2 Викладач (методи навчання)

2351.2 Вихователь-методист

2359.2 Методист закладу позашкільної освіти

2359.2 Організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми

2359.2 Педагог-організатор

3310 Культурорганізатор дитячих позашкільних закладів

3340 Вожатий

3340 Лаборант (освіта).

Магістр може бути залучений до роботи в закладах освіти, наукових установах на посадах, передбачених для заміщення спеціалістами з повною вищою освітою типовими номенклатурами посад, зокрема для викладання історії в закладах загальної середньої освіти (школах, ліцеях, гімназіях тощо), закладах професійної освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти/

A master's degree in the specialty A4.03 History and Civic Education has the right to employment in various fields of education.

The graduate can take personal positions (according to the classification of the national classification of Ukraine: Classifier of professions (DK 003: 2010)):

2310.2 Higher Education Institution Lecturer

2320 Secondary School Teachers

2321 Vocational (Technical) Education Institution Lecturer

2322 Professional Continuing Education Institution Lecturer

2351.1 Junior Research Associate (Teaching Methods)

	<p>2351.2 Lecturer (Teaching Methods) 2351.2 Educator-Methodologist 2359.2 Extracurricular Education Institution Methodologist 2359.2 Organizer of Extracurricular and Extracurricular Educational Work with Children 2359.2 Pedagogical Organizer 3310 Children's Extracurricular Institution Cultural Organizer 3340 Camp Counselor 3340 Laboratory Technician (Education).</p> <p>A Master's degree holder can be employed in educational institutions, research institutions, for positions requiring specialists with higher education in typical job titles, including teaching history in general secondary education institutions (schools, lyceums, gymnasiums, etc.), vocational education and training institutions, and higher education institutions.</p>
<p><i>Подальше навчання / Further training</i></p>	<p>Можливе продовження освіти за освітньо-науковим рівнем доктора філософії та набуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих/ Possible continuation of education by obtaining a doctoral degree and acquiring additional qualifications in the adult education system</p>

6. Процедура присвоєння професійної кваліфікації (у разі їх присвоєння)/

Procedure for Awarding Professional Qualifications (if applicable)

Професійна кваліфікація «Вчитель-магістр з історії та громадянської освіти» присвоюється випускникам освітньо-професійної програми «Історія та громадянська освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) за умови успішного виконання вимог програми та проходження підсумкової атестації. Підсумкова атестація складається з двох етапів:

1) Кваліфікаційний екзамєн.

Іспит складається з теоретичної та практичної частин, які оцінюють поглиблені предметні, методичні та педагогічні компетентності здобувача другого рівня вищої освіти.

Теоретична частина передбачає аналіз складних питань, що охоплюють актуальні проблеми новітньої історії України, сучасну історіографію, а також актуальні проблеми розвитку громадянської освіти в Україні. Здобувач демонструє здатність до критичного аналізу історичних і громадянознавчих проблем.

Практична частина перевіряє навички моделювання освітнього процесу в школі та методику викладання історії в ЗВО. Випускник розробляє план-конспект уроку чи лекції з історії або громадянської освіти та презентує фрагмент заняття (15–20 хвилин) перед атестаційною комісією.

2) Захист кваліфікаційної роботи.

Випускник презентує кваліфікаційну роботу магістра, яка демонструє здатність проводити самостійне наукове дослідження з історичної проблематики. Робота має відобразити поглиблений аналіз сучасних історичних процесів, базуватися на достатній кількості джерел та історичної літератури.

Оцінювання здійснюється атестаційною комісією за критеріями: глибина дослідження, методологічна обґрунтованість, інноваційність висновків, практична спрямованість, дотримання академічної доброчесності. Захист проводиться у формі відкритої презентації з подальшим обговоренням.

Успішне проходження обох етапів атестації підтверджує відповідність випускника вимогам професійної кваліфікації «Вчитель-магістр з історії та громадянської освіти» та дозволяє її присвоєнню /

The professional qualification "Teacher-Master of History and Civic Education" is awarded to

graduates of the educational-professional program "History and Civic Education" of the second (master's) level of higher education in the specialty A4.03 "History and Civic Education" upon successful fulfillment of the program requirements and completion of the final attestation. The final attestation consists of two stages:

1) Qualification Exam.

The exam comprises theoretical and practical components that assess the advanced subject-specific, methodological, and pedagogical competencies of the candidate at the second level of higher education.

The theoretical component involves analyzing complex issues covering current problems of modern Ukrainian history, contemporary historiography, and key issues in the development of civic education in Ukraine. The candidate demonstrates the ability to critically analyze historical and civic education issues.

The practical component evaluates skills in modeling the educational process in schools and the methodology of teaching history in higher education institutions. The graduate develops a detailed lesson or lecture plan on history or civic education and presents a fragment of the session (15–20 minutes) before the attestation committee.

2) Defense of the Master's Thesis.

The graduate presents a master's thesis that demonstrates the ability to conduct independent scholarly research on a historical topic. The thesis must reflect an in-depth analysis of contemporary historical processes, grounded in a sufficient number of sources and historical literature.

The evaluation is conducted by the attestation committee based on the following criteria: depth of research, methodological rigor, innovativeness of findings, practical orientation, and adherence to academic integrity. The defense takes the form of a public presentation followed by a discussion.

Successful completion of both stages of the attestation confirms the candidate's compliance with the requirements of the professional qualification "Teacher-Master of History and Civic Education" and allows for its conferment.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційні роботи)	кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Філософія освіти	3	Залік
ОК 2.	Методологія наукового дослідження	3	Залік
ОК 3.	Моніторинг якості освіти	3	Залік
ОК 4.	Моделювання процесу навчання історії у школі	6	Екзамен, курсова робота
ОК 5.	Актуальні проблеми новітньої історії	3	Екзамен
ОК 6.	Методика викладання історії у закладах вищої освіти	3	Екзамен
ОК 7.	Провідні тенденції сучасної історіографії	3	Залік
ОК 8.	Педагогіка профільної та вищої школи	3	Екзамен
ОК 9.	Історична політика та історична пам'ять	3	Екзамен
ОК 10.	Актуальні проблеми розвитку громадянської освіти в Україні	3	Залік
ОК 11.	Актуальні проблеми новітньої історії України	6	Екзамен
ОК 12.	Основи соціальної взаємодії між культурами, релігіями і мовами в історичній ретроспективі	3	Залік
ОК 13.	Виробнича практика в профільній школі	6	Залік
ОК 14.	Виробнича практика в закладі вищої освіти	6	Залік
	Підготовка кваліфікаційної роботи	6	
Загальний обсяг обов'язкових компонент		60	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти</i>			
ВК 1.	Дисципліна 1	5	Залік
ВК 2.	Дисципліна 2	5	Залік
ВК 3.	Дисципліна 3	5	Залік
ВК 4.	Дисципліна 4	5	Залік
ВК 5.	Дисципліна 5	5	Залік
ВК 6.	Дисципліна 6	5	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент		30	
Загальний обсяг освітньої програми		90	

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

3. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14
ЗК 1										+		+		
ЗК 2	+	+	+	+		+		+		+			+	+
ЗК 3					+		+		+	+	+	+		
ЗК 4	+	+	+	+		+		+		+			+	+
ЗК 5	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
ЗК 6		+			+		+		+		+	+		
ЗК 7		+			+		+		+		+	+	+	+
ЗК 8								+		+			+	+
ФК 1	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
ФК 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
ФК 3		+			+		+		+	+	+	+	+	+
ФК 4		+			+		+		+		+	+		
ФК 5		+			+		+		+		+	+		
ФК 6		+			+		+		+	+	+	+		
ФК 7	+		+	+		+		+					+	+
ФК 8	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
ФК 9	+		+	+		+		+		+			+	+
ФК 10	+		+	+		+		+					+	
ФК 11	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
ФК 12	+			+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
ФК 13	+	+	+	+	+		+		+	+	+		+	+
ФК 14				+		+		+		+			+	+
ФК 15	+			+		+		+					+	
ФК 16	+							+					+	
ФК 17	+		+	+		+		+					+	+
ФК 18	+		+	+		+		+					+	
ФК 19					+		+		+		+	+		+
ФК 20	+		+	+		+		+					+	
ФК 21	+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+
ФК 22			+	+		+		+					+	+
ФК 23		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+
ФК 24	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
ФК 25	+		+	+		+		+					+	+

5. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Бердянському державному педагогічному університеті функціонує внутрішня система забезпечення якості вищої освіти, яка ґрунтується на Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському освітньому просторі вищої освіти (ESG 2015) і включає:

- 1) політику забезпечення якості;
- 2) розробку та затвердження програм;
- 3) студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання;
- 4) зарахування, досягнення, визнання та атестацію здобувачів вищої освіти;
- 5) викладацький склад, який відповідає кваліфікаційним вимогам;
- 6) навчальні ресурси та підтримку здобувачів вищої освіти;
- 7) інформаційний менеджмент;
- 8) публічну інформацію;
- 9) поточний моніторинг і періодичний перегляд програм;
- 10) циклічне зовнішнє забезпечення якості.

Система внутрішнього забезпечення якості за поданням Бердянського державного педагогічного університету оцінюється НАЗЯВО або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються НАЗЯВО, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.